

Kei te tūranga tuarua te tokomaha o ngā kaitono me ngā kaipōti mō ngā poari kura ina whakaritea ki te katoa atu o ngā hātepe manapori i Aotearoa!

(Ko te mea rahi rawa ko te pōtitanga kāwanatanga ā-motu.)

Te take i rahi rawa ai ngā pōtitanga poari kura nā te whakatū a ia kura kāwanatanga, kura haumi rānei i te motu i ētahi pōtitanga whakarara mō ngā tūranga mō ngā mātua me ngā kanohi kaimahi ia toru tau.

Ka whakahaere pōtitanga kanohi ākonga hoki ētahi kura ia tau, me ngā pōtitanga ā-waenga ia 18 marama.

Ka kapi ēnei mahi i te [Rārangi 23](#) o Te Ture mō Te Mātauranga me te Whakangungu 2020 me [Ngā Ritenga Mātauranga \(Pōtitanga Poari\) 2022](#) engari ka whakamāramatia e mātou i konei.

He aha ngā momo pōtitanga?

E whā ngā momo pōtitanga; mā te anga me te turepapa o tō poari e whakatau e hia ngā tūranga wātea.

- **Ngā pōtitanga ā-toru tau**

Ka whakahaeretia ēnei pōtitanga ia toru tau hei pōti i te kanohi o ngā mātua me te kanohi kaimahi ki tō rātou poari.

- **Ngā pōtitanga wehewehe (ā-waenga)**

Hei ētahi poari, ka kōwhiri i te hurihanga pōtitanga wehewehe (ā-waenga).

Mā konei ka taea e tētahi poari te whakarite kia pōtitia tētahi haurua o te katoa o ana kanohi o ngā mātua i tētahi pōtitanga ā-toru tau, me ērā atu kei tētahi pōtitanga ā-waenga ka tū 18 marama i muri.

Mehemea he taukehe te maha o ngā kanohi o tētahi poari, ka pōtitia te nuinga i ngā pōti ā-toru tau, ko ērā atu ka pōtitia ā-waengatia.

- **Ko ngā pōtitanga mō ngā kanohi ākonga**

Ko ngā kura katoa whai kanohi ākonga i runga ake i te 9 Tau me mātua whakatū tētahi pōtitanga mō ngā kanohi ākonga i te Hepetema ia tau (mehemea kāore anō tō rātou poari kia whakamana i tētahi turepapa, he rerekē ērā whakaritenga).

- **Ngā pōtitanga Motuhake**

Me ka tukua e tētahi mema poari i āta pōtitia tana tūranga, ā, e kore e taea rānei tana noho ki te poari mō tētahi atu take, ka kīia kua puta he "tūranga pokerehū"

Me mātua whakatū tētahi pōtitanga motuhake mehemea ko taua tūranga pokerehū mō tētahi tūranga mō ngā kaimahi, mō tētahi tūranga mō te kanohi ākonga rānei.

Mehemea he pōti mō tētahi tūranga mātua, ka taea e te poari te whakatū pōtitanga motuhake, te whakakī i te tūranga mā tētahi atu ara rānei.

Pēhea ngā āhuatanga o tētahi pōtitanga?

Ka whai ngā pōtitanga katoa i ngā mātāpono ahuwhānui ōrite.

Ko te rerekētanga nui, ko wai ka āhei ki te whakaingoa tangata, te tū hei kaitono, te pōti hoki.

Ina te wātaka mō ngā pōtitanga:

- 63 rā mō ngā pōti o ngā kanohi o ngā mātua katoa
- 63 rā mō ngā pōti o ngā kanohi kaimahi ka whakahaeretia i te wā o ngā pōtitanga ā-toru tau
- 31 rā mō ngā pōti o ngā kanohi o ngā kaimahi
- 31 rā mō ngā pōti o ngā kanohi ākonga katoa

Ko tā tō poari he tautuhi i te rā pōti, ā, ka [kopou ia i tētahi āpiha pōtitanga](#), me te āta tuhi mārire i ngā taipitopito i ngā meneti o te hui.

Kātahi ka hoatu tō poari i tētahi reta kopou ki te āpiha pōtitanga, e whakapūmautia ai tana tūranga me ngā kōrero mō tana utu.

Ka taea e koe te whakamahi i tā tātou [taputapu whakamahere pōti](#) hei āwhina i tō tautuhi i ō rā pōti.

Ka riro mā te āpiha pōtitanga e whakahaere te pōtitanga, tae atu ki te whakahaere i te rēhita pōti, te karanga mō ngā whakaingoa tangata, te whakaputa pepa pōti, te tatau pōti, me te whakapuaki i te whakatau.

Ka kopoua e ētahi poari he kaimahi o te kura hei whakahaere i te tukanga, ā, ko ētahi ka kopou i tētahi tangata rāwaho māna te mahi nei e kawē mō rātou.

Ko te tangata e hiahia ana ki te tū hei kaitono e kore e āhei te noho hei āpiha pōtitanga mō taua pōtitanga.

I raro i te [Ngā Whakaritenga Mātauranga \(Ngā Pōtitanga Poari\) 2022](#), ka taea e ngā kura te kōwhiri ināianei ki te whakahaere tuihono i ō rātou pōtitanga kura.

E kore ngā kura e āhei ki te whakahaere [pōtitanga pōti tāhiko](#), hāunga ia ngā pōtitanga mō ngā kanohi ākonga, ki te kore e whakatū kaiwhakarato whai tiwhikete whai mana hei āpiha pōtitanga i te tuatahi.

I mua i te tīmatatanga o te pōtitanga, me whakatairanga tō poari i te pōtitanga, me te whakatenatena i te tino nuinga ka taea kia whakarewa i ō rātou ingoa.

Ka taea hoki e koe te whakaaro mō te whakarite [kaiwhakarite pōtitanga](#) hei whakahaere i te taha pānui pōtitanga (e kore tō āpiha pōtitanga e āhei ki te mahi i ēnei mahi).

Tirohia ā mātou [rauemi whakatairanga](#) hei āwhina i tō whakatairanga i ō pōtitanga.

Ko wai ka āhei ki te tū mō te pōtitanga?

Tata tonu ngā tāngata katoa!

Me tutuki i ngā kaitono katoa tērā pea ka tū [ngā paearu māraurau](#) mō te noho hei mema poari.

Ina waitohu ngā mema kua pōtitia i te puka whakaingoa, ka tūtohu rātou i reira kua tutuki i a rātou aua paearu, ā, ka māraurau kia tū hei mema poari.

Me mātua tutuki hoki i a rātou ngā ritenga o te tūranga e tū nā rātou.

Hei tauira, ehara i te mea me mātua whai tamariki, me whai tamariki i te kura rānei te tangata e tū ana hei kanohi mō ngā mātua, engari mā tētahi tangata i te rārangi pōti o ngā mātua anake e whakaingoa, kua mā tētahi atu.

Kia mārama: mehemea he tangata whai hara i raro i te [Rārangi 2](#) o te Ture mō ngā Tamariki 2014 kāore ia e māraurau kia noho i tētahi poari kura, ki te kore ōna whakawāteatanga.

Ko ngā tāngata kua pāngia anake ka taea te tono mō tētahi whakawāteatanga mā te Hēkeretari mō te Mātauranga e tuku. Mō ētahi atu mōhiotanga, tēnā īmēra ki boardmember.exemptions@education.govt.nz

He aha ngā āhuatanga ka pā i muri i te pōti?

I muri i te pōtitanga, mā tō āpiha pōtitanga e tuku mai ngā putanga mō ngā kaitono me te pōtitanga, ki Te Tāhuhu o Te Mātauranga mā te whakamahi i te puka [Whakahoutanga Poari Kura](#).

Me whakahou koe i tō [rēhita mema poari](#) me ētahi mematanga komiti, tohanga mana rānei ka pāngia e ngā panonitanga.

Me whakauru ngā mema poari hou katoa ki tētahi hōtaka whakangungu hei whakapiki wawe i tō rātou mōhiotanga ki tō rātou tūranga hou.

Ka taea e koe te haere ki hea kia āwhinatia koe mō ngā pōtitanga?

E mahi pātui ana mātou me te Tāhuhu o Te Mātauranga ki te tautoko i a koe mō te whakahaere i ō pōtitanga poari kura, hei whakatairanga hoki i te tuituinga me te whāinga wāhi mai o te hapori.

Kei tā mātou [paetukutuku pōtitanga poari kura](#) ngā mōhiotanga, ngā utauta, me ngā kōrero whakatairanga katoa e hiahia ana koe hei whakahaere i ō pōtitanga.

Tēnā whakapā mai ki a mātou ki te hiahia tō poari, tō āpiha pōtitanga rānei ki tētahi āwhina takitahi.

Ngā pātai pea mā te poari

- Kua tau tō tātou rā pōtitanga?
- Kua kopoua tō tātou āpiha pōtitanga?
- Kua oti tā tātou whakatairanga i te pōtitanga te whakamahere?
- Kua tukua katoatia ngā mea katoa e tā tātou āpiha pōtitanga ki te Tāhuhu?
- Kua whakahoutia tā tātou rēhita mema poari me te puka mō Ngā Whakahoutanga Poari Kura?
- Kua oti tā tātou hōtaka whakangungu mō (t)ō tātou mema poari hou te whakamahere?

Ngā tātauirā, ngā rauemi me ngā tohutoro

Pāwhiritia te (ngā) hononga i raro iho nei kia uru ki ngā tātauirā, ngā rauemi me ngā tohutoro o tēnei kaupapa.

Kei te āhua tonu o tō pūrere, ka tīkina ake, ka tuwhera rānei i tētahi atu pūtirotiro.

He hononga mai i a mātou

- [Rēhita mema poari](#)

Te paetukutuku pōtitanga poari kura

- [Te paetukutuku pōtitanga poari kura](#)
- [Te piki atu hei mema poari](#)
- [Ngā kanohi kaimahi](#)
- [Ngā kanohi ākongā](#)

- [Taputapu whakamahere pōti](#)
- [Te Kopou i tētahi Āpiha Pōtitanga](#)
- [Te Kopou i tētahi kaiwhakarite pōtitanga](#)
- [Ngā rauemi whakatairanga](#)
- [Ngā paearu māraurau](#)
- [Ngā Rauemi \(pōtitanga tāhiko\)](#)

Te Tāhuhu o Te Mātauranga

- Te puka mō [Ngā Whakahoutanga Poari Kura](#)
- boardmember.exemptions@education.govt.nz

Te Ture mō te Mātauranga me te Whakangungu 2020

- [Rārangi kaupapa 23 - Te pōti me te inoi mema poari mō ngā poari o ngā kura Kāwanatanga, te roa o ngā tūranga o ngā mema poari, me te māraurau](#)

Ērā atu ture

- [Te Ture mō ngā Tamariki 2014 – Rārangi 2 – Ngā hara i tautuhitia](#)
- [Ngā Ritenga \(Pōtitanga Poari\) 2022](#)